

POHREB SMRTI

Evanjelium podľa Jána 6, 40:

„Lebo to je vôľa môjho Otca, aby každý, kto vidí Syna a verí v Neho, mal večný život, a ja ho vzkriesim v posledný deň.“

Som si istý, že nie som jediný, ale takmer zakaždým keď mi mama napíše „môžeš zavolať?“ alebo mi volá v čase, keď nezvykne, prvá myšlienka, ktorá sa mi vynorí je: „kto zomrel?“

Samozrejme, väčšinu času mi mama volá aby sa opýtala kde niečo v dome je alebo kedy plánujú prísť na Slovensko, ale tých pár krát keď mi zavolala a naozaj niekto zomrel, tak vtedy si to rozum vždy zapamätá a

povie si „ja som to cítil, že niečo zlé sa stalo.“

Prvá blízka osoba, ktorá mi v živote zomrela, bol môj starý otec, keď som mal 9 rokov, ktorý bol už rok a pol na lôžku. A tiež keď som počul, že niekto volá môjmu otcovi na telefón, hneď som tušil, že čo sa deje. Spomínam si, že ako som sa pohrebu bál, ale ma prekvapilo, že ako všetci boli relatívne kludní a že sa aj usmievali. „Už je na

lepšom mieste“ hovorili. „Aspoň sa už netrápi.“

Druhý starý otec zomrel keď som študoval v Spojených štátoch, a tiež som hneď šípil, že čo sa deje, keď mi mama volala. Keďže som bol odcestovaný, pohrebu som sa nezúčastnil. Ešte si spomínam keď som povedal starým rodičom, že pôjdem študovať do Ameriky, a starká sa ma vydesene opýtala: Miško môj, a čo keď zomrieme kým budeš tam?

Na čo môj starký odpovedal s jeho typickou humornou poznámkou: „Tak keď sa vráti, príde sa nám pozrieť na hrob.“ Keďže som v čase jeho pohrebu bol na inom kontinente, nejak som nikdy nemal pocit, že naozaj zomrel. Vždy keď sme na návšteve u starkej, akoby starký bol len v záhrade alebo akurát vybehol do obchodu.

No keď mi pred 6 rokmi volal kamarát, že zomrel náš spoločný 22 ročný kamarát Timotej v nehode, tak ten telefonát som naozaj nečakal. Akoby sa celý svet v tú chvíľu zastavil. Rozum neustále až panický hľadal spôsob ako to napraviť, zvrátiť. Ale smrť je nezvratná. Neustále som mal Timotejovi potrebu napísať, že zomrel Timotej. No vtedy ma asi prvý krát v dospelom živote naozaj ohromil pocit, že Timotej naozaj žije. Že existuje posmrtný život. Nebola to už iba formulka, ktorú som recitoval na službách alebo nejaká teória, ku ktorej som sa hlásil. Skutočne som to tak cítil. O taký týždeň po jeho smrti sa mi sníval sen, kde sa Timotej so mnou rozlúčil a uistil ma, že je v poriadku. A jedna časť sna sa veľmi zaujímavo prepojila s reálnym životom keď som sa prebudil. Že by znak a

potvrdenie posmrtného života?

V konečnom dôsledku však všetky tieto veci, samé o sebe, nám nehovoria nič o posmrtnom živote ani o našich zosnulých. V konečnom dôsledku sú to iba pekné reči. Spôsob ako sa vyrovnáť s hrôzostrašnou realitou, že naši blízki už nie sú medzi nami, medzi živými.

Reči o tom, že niekto je už na lepšom mieste sú iba reči. Môj starký nie je v záhrade a ani sa z obchodu už nevráti.

Silný pocit o tom, že niekto ešte stále existuje aj po smrti je iba pocit.

Sen o rozlúčke so zosnulým alebo aj zážitky blízkej smrti vôbec nemusia byť žiadne nadprirodzené stretnutia, ale len spôsob akým sa človek vysporiada so stratou a novou realitou života.

A náhoda zo sna, ktorá sa prepojila s niečím v reálnom živote môže byť len jednoducho to - náhoda.

Nič z tohto nám nemôže dať záruku toho, že naši zosnuli nejakým spôsobom existujú, a že sa s nimi ešte niekedy stretneme.

Dokonca aj slová o tom, že smrť je len prechod a snaha pretvoriť pohreby na „oslavy života“ sú len naše ľudské pokusy o zľahčenie a umenšenie krutej reality, ktorú smrť so sebou prináša. Naši blízki tu s nami boli, a dnes už nie sú. A smrť nás od nich oddelila.

Smrť nie je súčasťou Božieho dobrého stvorenia a plánu, ale je Božím nepriateľom.

A to, ako hovorí apoštol Pavel v 1. korintským v 15. kapitole, je to Božím posledným nepriateľom. Slovníkom tých, čo majú radi počítačové hry – smrť je final boss. Nieže by Boh nevedel aj zo zlého priniesť dobré – vieme, že je v tom expert – ale to nemení nič na skutočnosti, že smrť je ničiteľom a rozbíjačom vzťahov.

A smrť si príde pre každého. A nielen pre každého, ale aj pre všetko.

Všetko je konečné a všetko má svoj koniec. Keďže máme večnosť zapísanú v srdci, človek hľadá spôsoby ako si zaistiť svoju nesmrteľnosť, zaistiť, aby náš život aspoň nejakým spôsobom pokračoval ďalej. Bud' v spomienkach blízkych, alebo

cez ideológiu, ktorej zasvätime život, alebo cez národ, politické alebo iné hnutie, cez štát, prácu.... Všetko toto, čo nás presahuje a pokračuje po našej smrti, ak mu zasvätime svoj život, všetko to je ľudským spôsobom, ako si zabezpečiť trvanie nejakým spôsobom aj po smrti.

Tragickou pravdou ale je, že smrť panuje nad všetkým. Podniky sa zavrú, ideológie padnú, štáty a cisárstva sa rozpadnú, národy zaniknú. Pre našich blízkych si tiež jedného dňa príde smrť a spolu s nimi do hrobu zostúpia aj všetky ich spomienky na nás.

Príde deň keď tvoje meno niekto vysloví posledný krát a niekto si spomenie na teba naposledy.

Nič na svete nám nemôže zaistiť večnosť lebo nič na svete večné nie je – všetci sme v moci hrobu, konečnosti a zabudnutia.

A keby zajtra udrela našu Zem kométa a úplne ju zničila, nezostalo by po nás ani len pamiatka.

Všetko by bolo pohltené do veľkej ničoty tmy a zabudnutia.

Každá slza, každý život, každý príbeh, umelecké dielo či skladba. Každý prejav lásky, smiechu a radosti, viery, odvahy – všetko by zaniklo akoby nikdy ani nebolo.

Smrť a zánik sa zdajú byť tou jedinou skutočnou nepremožiteľnou silou v tomto svete.

Aspoň sa tak zdalo byť... Až kým neprišiel Jeden, ktorý ich premohol.

Mnohí tvrdia, že príbeh Ježiša je podobný tisíce iným príbehom. Že Ježiš je jeden z mnohých učiteľov. No to čo odlišuje Ježiša od iných náboženských mysliteľov je to, že Ježiš Kristus vstal z mŕtvych.

Počas histórie ľudstva si človek vytvoril mnohé teórie o posmrtnom živote. Niektorí hovorili o reinkarnácii, iní zas o splynutí všetkých s Bohom, s Jednom. Iní zas hovorili o nesmrteľnosti duše. Ale ako si môžeš byť istý, že hocikto z nich mali pravdu? Niektorí z nich tvrdili, že sa im táto pravda zjavila v sne, iným sa zas zjavil anjel, iní sa k tomu dopracovali svojim rozumom. Ale v každom prípade si to od nás vyžaduje dôverovať omylnému človekovi, ktorí si nárokoval

nejaké súkromné zjavenie. A pre každého jedného z nich si nakoniec prišla smrť samotná.

Ale Kristus je iný. Kristus zomrel pred očami verejnosti. A po vzkriesení sa zjavil mnohým svedkom – ktorí pre toto stretnutie so vzkrieseným Kristom boli ochotní podstúpiť mučenícku smrť. Keď sa pozrieme na všetky vysvetlenia vzniku kresťanstva, tak vzkriesenie a prázdny hrob sú skutočne najlepším vysvetlení pre vznik Kristovho hnutia.

A práve preto, že ako jediný vstal z mŕtvych v histórii celého ľudstva, nielen oživením starého tela, ale v oslávenom tele – práve preto mu môžeme dôverovať. Máme istotu a neochvejný dôkaz, že Boh sa ho priznal a potvrdil Jeho dielo svojou mocou.

Kvôli Jeho zmŕtvychvstaniu môžeme dôverovať Jeho slovu, máme potvrdenie a istotu, že On je ten Boží vyvolený, On je to dokonalé zjavenie Boha a Božej vôle k nám.

Jeho zmŕtvychvstanie je pečaťou a garantom Jeho zaslúbení. A preto vieme, že Jeho slovo je autoritatívne a pravdivé

keď povie, že v Otcovom dome je veľa príbytkov a že nám odišiel prichystať u Otca miesto. Jeho vzkriesené telo nám potvrdzuje, že keď povie „hriechy sú ti odpustené,“ že sú nám skutočne odpustené. Jeho prázdny hrob je nám istotou, že Jeho slová platia.

„Lebo to je vôľa môjho Otca, aby každý, kto vidí Syna a verí v Neho, mal večný život, a ja ho vzkriesim v posledný deň.“ On nám zaslubuje nielen nekončiaci život, ale večný život – život v plnosti, život bez hriechu, život úplnej radosti a pokoja. Život s Nim.

A práve preto, že vstal z mŕtvych dokázal raz a navždy, že smrť nad ním, ako jediným, nemá silu a moc. On, stelesnená láska, stelesnené milosrdenstvo a spravodlivosť – nad nim smrť nemá silu. Ako jediný porazil mocnosti smrti a hrobu. Ježiš hovorí v knihe Zjavenia:

„Neboj sa! Ja som Prvý aj Posledný a živý; bol som mŕtvy, a hľa, som živý naveky vekov a mám kľúče smrti a podsvetia.“ (Zjavenie 1, 17-18)

On má kľúče smrti a podsvetia... A čo s nimi urobí? Ved' samozrejme ich otvorí!

A nielenže ich odomkne, ale silou svojho vzkriesenia úplne zničí brány hrobu, ktoré spútavali celé ľudstvo a celé stvorenie.

Svojim vzkriesením vyslobodil ľudstvo a smrť už nemá nad nami silu.

Smrť nedokáže udržať život.

Hrob nedokáže pochovať stelesnenú lásku.

Kristus svojou životadarnou, božskou prítomnosťou naplnil aj bohomopustené, beznádejné miesto smrti a oživený Duchom, ako hovorí Peter vo svojom liste, kázal dokonca aj duchom vo väzení (1. Pt 3, 19-20), aby sa evanjelium zvestovalo aj mŕtvym, pretože boli síce „súdení po ľudsky, v tele, ale aby žili Duchom podľa Boha.“ (1. Pt 4, 6)

Kvôli Jeho slávnemu vzkrieseniu môžeme mať istotu viery, že keď sme s ním Duchom Svätým spojení v krste vierou, máme aj my zaslúbenie nesmrtnosti a večného života. V spojení s ním sa všetko Jeho stáva našim

– Jeho svätosť, Jeho čistota, Jeho nesmrtnosť. V ňom, práve skrze Jeho vzkriesenie, môžeme mať nádej, že, slovami Jürgena Moltmanna „smrť zomrie, nebytie už nebude, peklo pôjde do pekla.“

No v Kristovi nemáme len zaslúbenie toho, že budeme večne existovať, ale máme zaslúbenie aj vzkriesenia. Vzkriesenia tela. Toto je to, čo vyznávame zakaždým, keď sa spoločne zídeme oslavovať Pána – veríme v „tela z mŕtvych vzkriesenie.“

Otec môjho kamaráta Timoteja mi po pohrebe so zaslzenými očami povedal, že aj keď verí, že sa so svojim synom znovu stretne, že on nechce iba nejakú duchovnú existenciu. On ho chce objasť, postíkať, dotknúť sa ho.

A práve toto nám kresťanské poslanstvo, evanjelium, zaslubuje. Práve toto je naša nádej v Ježišovi. Nie nesmrtnosť duše, ale vzkriesenie tela. Toto je zvesť, ktorú sme cez stáročia v cirkvi stratili, že naša konečná nádej nie je odísť z tohto sveta do nejakej nebeskej, duchovnej existencie. Naša konečná nádej je vzkriesenie, keď si

oblečieme, spolu so svojimi blíždymi, oslávené telo, ako náš Pán Ježiš. Telo, ktoré je na jednej strane telesné a fyzické, ktorého sa dokážu učenici dotknúť, ktoré stoluje a je spolu s učeníkmi, ale ktoré je zároveň inej kvality. Je neporušiteľné. Oslávené. Večné. Je dokonalé, ale nie dokonalé v nejakom platonistickom slova zmysle. Vzkriesené telo nemaže spomienky na naše padlé telo, ale ich vykupuje. Kristove oslávené ruky stále nesú znaky padlého stvorenstva a tým hovoria krajší a zmysluplnejší príbeh – rany v Kristových rukách sprostredkujú väčšiu dobrotu, než keby tieto stopy a spomienky vymizli úplne.

Vzkriesenie tela - toto je naša konečná nádej – toto je to, čo nám Kristus svojim zmŕtvychvstaním zaslubuje. A nielen nám! Ale všetkým, čo sú s Ním vierou spojení – aj našim blíždym, ktorí nás už z časnosti opustili. A dokonca aj celému stvoreniu.

Ako hovorí Pavel v liste Rímskym: „všetko stvorenstvo spoločne vzdychá a spoločne znáša

pôrodné bolesti“ a očakáva, že bude „oslobodené z otroctva skazy do slávnej slobody detí Božích.“ (R 8, 21-22) Božím plánom nie je vyhodiť Jeho dobré stvorenie do kozmického košu a vyslobodiť nás z telesného väzenia. Božím plánom je „nové nebo A NOVÁ ZEM.“ (Zj 21, 1). Našou nádejou je nebeský Jeruzalem, ktorý zostupuje na zem. (Zj 21, 2), nie naše vyletenie do nebies a zanechanie tejto zeme. Našou nádejou je oslávená zem, v ktorej dokonale prebýva Božia spravodlivosť, Boží pokoj, Boží shalom. Boh samotný. A my a naši blízky s Ním.

A keďže je našou konečnou nádejou vzkriesenie tela, tak vieme, že aj naši blízky ešte čakajú na plnosť svojej spásy. Ako hovorí cirkevný otec Origenes:

„Ani apoštoli ešte nemajú plnosť radosti, ale aj oni čakajú, kým sa s nimi podelíme o ich radosť. Lebo ani svätí, ktorí sú od nás oddelení, nedostanú plnú odmenu za svoju vernosť, ale čakajú na nás. [...] Abrahám stále čaká na naplnenie. Aj Izák a Jakub čakajú a všetci proroci čakajú, kým dosiahneme úplnú blaženosť spolu s nimi. [...] Keď odídete z tejto zeme ako svätí, budete sa naozaj radovať,

ale vaša radosť bude úplná až vtedy, keď vám nebude chýbať žiaden úd. Budete čakať, tak ako na vás čakajú ostatní.“

A kým naši blízky zosnulí čakajú na to konečné vyslobodenie a plnosť našej spásy, môžeme aj dnes prežívať s nimi spoločenstvo a jednotu práve vo Večeri Pánovej. Lebo či žijeme alebo umierame, Pánovi sme. Aj my aj oni. On je Pánom nielen živých, ale aj mŕtvych. V ňom sme Jedno telo, spojení navždy. A ani bráni hrobu a podsvetia nemôžu toto spojenie, ktoré s nimi skrze Krista máme, zničiť.

A tak si ich dnes pripomíname s nádejou, že aj keď ľudstvo na nás a našich blízkych všetkých zabudne, náš Ježiš na nás nikdy nezabudne.

Tak na konci sa spýtam: bol ten sen, ktorý sa mi sníval s mojim kamarátom, skutočnou návštevou? Bola tá istota, ktorú som v sebe mal o tom, že môj kamarát stále existuje, nejakým nadprirodzeným znakom, alebo to bol iba môj mozog, ktorý sa snažil vysporiadať s

veľkou tragédiou? Nevieľ. Ale je to v podstate jedno. Lebo nemusím svoju nádej zakladať na tom. Nemusíme byť beznádejní, ale nemusíme ani hľadať nejaké

znaky potvrdenia o posmrtnom živote. Lebo máme ten definitívny znak – Kristovo vzkriesenie. On je našou nádejou, našim

životom, našim oporným bodom, naším všetkým.

Amen.

Bože náš nebeský Otče,

ty si Pánom aj živých aj mŕtvych. Ďakujeme ti, že si poslal nášho Pána Ježiša aby zničil brány hrobu a smrti a že nám v Jeho vzkriesení dávaš istotu večného života a vzkriesenia tiel v posledný deň. Ďakujeme ti, že v spoločenstve s Kristom môžeme aj dnes zažívať jednotu s tými, ktorí nás už opustili do večnosti. I keď naše srdce smúti za nimi, ďakujeme, že nemusíme smútiť ako tí, ktorí nepoznajú nádej vzkriesenia, ale môžeme prežívať pokoj, ktorý iba ty môžeš dať. Ďakujeme ti za ich lásku a ich životy. Keď budeme dnes spolu stolovať pri Tvojom stole, Kriste, daj aby sme si uvedomovali spoločenstvo, ktoré s našimi blízkymi zosnulými v Tvojej svätej Večeri skrze Ducha Svätého môžeme prežívať. Odovzdávame sa spolu s nimi do Tvojej milosti. Buď nám všetkým milostivý a pomôž nám k tomu, aby sme vytrvali vo viere v Teba až do smrti, aby sme si jedného dňa spolu so všetkými svätými obliekli neporušiteľné, oslávené telo a žili s Tebou v Tvojom kráľovstve vo večnej radosti.

Amen

Mgr. Ivan Belanji, PhD.

duchovný správca

Teologický domov ECAV pri EBF UK

EVANJELICKÁ
BOHOSLOVECKÁ FAKULTA
Univerzita Komenského
v Bratislave

